

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, literară-ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2, an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foia națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Răspuns d-lui Eugen Brote.

— Lămuriri date de dl Dr. Iuliu Maniu. —

Precum am scris deja și noi, dl Eugen Brote a început a scrie articli foarte vicleni, vulpești, din cari răsuflă sufletul de Moldovan Gergely, prin »Telegraful Român» din Sibiu. — În unul din acei articoli, dl Brote spunea lumii următoarele vorbe de nimic, prin cari voia să ponegrească întâi bine pe foștii noștri deputați și conducerea politică a lor, ca apoi după aceea să zică: iacă aceștia nu s'au buni, eu is bun cu Mangra, Slavici, Siegescu, Burdea și papa nostru Gergely dela Cluj!...

Precum să știe, încă înainte de alegeri, ministrul Khuen-Héderváry a poftit la sine pe trimișii deputaților noștri și au discutat împreună unele altele de-ale politice, precum s'a scris în foi și au spus-o în vorbirile lor deputații noștri, ca oameni deschiși și cinștiți. În acele vorbiri dl Brote spune că politici maghiari s'au acățat indeosebi de punctul întâi din programul nostru național, care cere neatîrnarea Ardealului de Ungaria, și li-s'a cerut să se lapede, să jertfească acest punct, că altfel nu să pot apropia de-olaltă.

Vorbind despre aceste întrevederi politice, la care el n'a fost de față, atotștiutorul d. E. Brote spune prin »Telegraful» său următoarele:

„Membrii Comitetului au simțit și ei lipsa acestei jertfe și aceia dintre ei, cari au venit în atingere cu contele Khuen, n'au stat nici o clipă pe gânduri să-i facă declarații în acest înțeles, adecă să-l asigure, că nici ei nu țin la autonomia (neatîrnarea) Transilvaniei și că în fapt punctul acesta poate fi socotit ca șters. Aceste asigurări „amabile” precum le zisese contele Khuen, au rămas însă între cei patru păreți ai cabinetului ministerial.”

„Cînd a fost vorba să susțină și în public (în fața lumii) ceea ce au spus înaintea ministrului, curajul i-a parăsit!”

Mă rog, o spune asta dl Brote, par'că ar fi fost de față cînd trimișii deputaților noștri au povestit cu Khuen și o spune în formă așa hotărîtă, par'că n'ar mai încăpea nici o îndoială că așa s'au întîmplat.

Că e ișteț vulpoiul a da formă spuselor sale, ca să înțele pe cei ușor crezătorii!

La această grăire așa de hotărîtă și cutezată, răspunde dl Dr. Iuliu Maniu, fost deputat, în următoarele:

„Fiind și eu unul dintre aceia, cari am primit însărcinarea din partea clubului deputaților naționaliști, de a pertracta cu dl ministru prezident Khuen, țin a declara, că această spusă a dlui Brote este cu totul lipsită de adevăr! Sunt împuțernicit a declara și în numele dlui Dr. Teodor Mihali, că această spusă cutezată cuprinde o simplă insinuație (vorbă de spion păcătos!) pe care o respingem cu toată hotărîrea! N'am pertractat nici cînd asupra programului național cu dl Khuen! Dacă am fi avut prilejul acesta, poate fi liniștit dl Brote, că nu am fi întrelăsat a apăra punctul de vedere care ni-l impunea nu numai disciplina de partid și hotărîrile conferențelor naționale, ci și credințele noastre politice!”

Imprejurarea că guvernul s'a pus în atingere cu persoane, cari stau afară de comitetul național român, nouă membrilor acestui comitet ne cere față de încercările „împăciuitoare” ale dlor Mangra și a soților săi, o rezervă (neîncredere) ușor de înțeles!

Această ținută neîncredătoare, dictată de bunul simț, nu-mi iartă să mai vorbesc de celelalte părți ale articolului dlui Brote, plin de copilării politice. Până va sosi deci timpul, cînd vom putea pune în adevărata lor lumină străduințele de „împăcare” ale guvernului maghiar și ale binecunoscuților noștri țigoveți politici, trebuie să mă mărginesc a-l ruga pe dl Brote, să binevoiască a se mulțumi cu laurii ce și-i-a cîștigat pe acest teren, prin talentele sale politice acum 15 ani. A reușit atunci îndeajuns să zăpăcească și să incurce lumea românească! Acum nu va mai reuși nici pe lingă cele mai nobile stăruințe! Lumea româ-

nească de aici a învățat în decursul vremilor să judece bine împrejurările și să cunoască bine oamenii!

Primiți, vă rog, onorată redacție asigurarea distinsei mele considerații.

Blaj, la 20 August 1910 n.

Al Dvoastră devotat

Dr. Iuliu Maniu.

*

Iată din un graiu vrednic de cea mai bună încredere, o desmințire hotărîtă a poveștilor viclene politice ale dlui Brote, pe care l'am arătat altfel că de cită credință e vrednic, încă în numărul nostru trecut!

Să vede că începe a sămăna neghina minciunii printre Români, ca să-i poată zăpăci și da legați lui Tisza. Ei însă vor cunoaște scopul sămănătorului și nu vor lăsa ca păcătoasa lui buruiiană să incolțească macar, decum să crească mare!

UNELE—ALTELE

Lege de alegeri deosebită pentru Ardeal?

Din Tîrgul-Murășului să scrie „Tribunei”: De cîteva zile magnații (nemeșii) de-aici și din jur, împreună cu mai mulți deputați dietali și secretari ministeriali, țin zilnic adunări tainuite, din cari s'a strecurat numai atît — că ei desbat un plan de lege deosebit în ce privește votul universal pentru Ardeal. Sub cuvînt că vreau să țină puterea maghiară, — ei urmăresc ținta să-și asigure și pe viitor interesele lor de clasă!..

*

Gazetarii...

Una din cele mai mari foi din București, vorbind despre dania dlui Dr. I. Mihiu pentru Fondul ziaristilor (scriitorilor la foi, gazetari), spune cîteva cuvinte și asupra rostului ziaristilor români la noi în Ungaria, față de cei din alte țări mai libere. El spune:

„Dar dacă ori-ce ziarist este un apostol, dacă în fondul sufletetc al ori-cărui gazetar, zace tîria luptătorului și omului de jertfă, în gazetarii români de peste munți (din Ardeal și Ungaria) să găsesc înălțate de ran-

gul de trebuințe statornice aceste virtuți apostolice!

Intr'un stat liber să pot strecura în gazetărie și firi speculante și oameni de geșefturi. Să găsesc și ziaristi, cari să socoată pana lor ca un instrument de cîștig neonest. Dar foile unui popor supus, foile acelea, în care să oglindește suferințele unei națiuni dornice de libertate, acele foi nu pot avea conducători oameni de meserie, cum să întîmplă în unele gazete dela noi (din Țara liberă). Acele foi din Ardeal nu pot trăi decît din jertfa personală a gazetarilor.

În Transilvania, gazetăria este o cale de matiragiu (mucenicie). În ea intră aceia cari știu, că nu vor mai scăpa de închisoare și de pedepse în bani. În Transilvania apostolatul ziaristic este un adevărat drum de mucenicie.

Iată de ce, dacă unei țări îi este poate ertat a nu să gîndi la soartea ziaristilor, nu ne era îngăduit nouă a uita pe ziaristii, care formează falanga celor ce își plătesc cu libertatea lor personală și cu viața lor, dorul de a scrie pentru poporul îndurerat românesc din Ungaria!

Față de acești ziaristi, nerecunoștința e mai mult decît o faptă rea morală; ea e o pricină de slăbiciune națională, căci nu să poate porunci nimănui a plăti cu viața lui și cu averea lui, dorința de a lumina poporul. Și fără ziaristii români, cauza națională e pri-mejduită!

S'a găsit, însă, în Transilvania, un suflet generos, un om care să înțeleagă, că apostolatul ziaristic nu poate să trăiască fără ca ziaristii să fie cit de puțin asigurați de ziua de mîne. Acest mare om și mare Român, a fost dl Dr. Ioan Mihiu din Orăștie, care a întemeiat un fond pentru ziaristii români din Ungaria, de 25.000 coroane.

„Și ca Români și ca ziaristi, nu putem decît să înălțăm rugi lui Dumnezeu, pentru-ca oamenii ca Ioan Mihiu să fie cit mai mulți în neamul nostru, bogat de altfel nu numai în bani, dar și în suflete mari.”

Am luat și noi aceste cuvinte din ziarul bucureștean, căci vedem, că în ele grăește un cap luminat și drept prețuitor al muncii gazetarilor dela noi, — muncă pe care

mulți sfătoși de printre noi, oameni absolut streini și nesimțitori pentru larga lume ideală în care trăește și pe care o cultivă un ziarist, — o iau în deșert, de ți-e jale de ei cît sunt de mici în judecata lor.

Graul faptei dlui Dr. Mihiu, și prețuirea oamenilor chemați și înțelegători, cum e și glasul din «Secolul», răsplătesc însă așa de mulțumitor pe ziazistul neprețuit de unii sfătoși ai noștri.

Regele Carol...

Cetisem încă bine înainte de iubileul de 80 ani al Maestății Sale Impăratului-Rege Francisc Iosif I., că Regele Carol al României, avea de gînd să meargă însuși la Ischl, la scâlzi, și cu o cale să ducă în persoană doririle sale de bine Impăratului sărbătorit.

În preajma iubileului însă să dete de știre, că Regele Carol a părăsit planul de a merge la Ischl, și asta sub sila împrejurărilor, ce au urmat în Țară după alegerile de deputați din Ungaria.

N'am luat însă știrea, pîrîndu-ne prea puțin de crezut. Acum că o vedem adusă și de ziare mari din Viena și din Germania, cari sunt în stare a controla știri din politica înaltă, — dăm și noi știrea, care, de-o fi așa, apoi e o mîngăere a ranelor noastre sufletești.

Să spune anume, că Regele Carol de aceea a părăsit planul său de a merge la Ischl, că un număr de cîteva mii de bărbați de frunte români, printre cari senatorii și deputații Țării, aveau de gînd să înainteze Maestății Sale o cerere în scris, cu mii de iscălituri, prin cari li cer a nu lua parte la sărbările împărăției vecine, în care Românii au fost călcați în picioare așa cum au fost călcați la aceste alegeri.

Și M. Sa Regele Carol, a părăsit planul de mers la Ischl, chiar pentru a nu mai roscoli lumea cu protestul ce să plănuia, — a scris numai Maestății Sale Impăratului nostru o scrisoare foarte frumoasă, în care i-ar fi spus, că El, ca Domn «ales prin vot popular», trebuie să țină samă de părerile ce domnesc în țara Sa, și de aceea, cu părere de rău n'a putut merge, precum altfel ar fi dorit.

Iertarea osîndiților politici.

Cu săptămîni înainte de a să serba al 80-lea an de naștere a Impăratului și Regelui nostru să zvonise că Maiestatea Sa de data asta va ierta pedeapsa multora dintre osîndiții politici. Inima celor lipsiți de bucurie și de libertate, a tresărit la vestea aceasta și au așteptat plini de încredere zori zilei de 18 August, în care nădăjduiau că ușa temniței lor să va deschide și vor putea din nou respira și ei aerul curat al libertății.

În sffrăit, în săptămîna trecută a sosit ziua mult așteptată, dar cătușele grele n'au căzut, de cît de pe mîinile a 20 de osîndiți politici. Cei mulți au rămas și pe mai departe în chilile reci ale temniței, gîndindu-se la ur-

sita vremii, care urzește tortul în-țimplărilor.

Dintre Intemnițații naționalităților numai la patru li s'a iertat osînda, iar ceilalți, vre-o 10—12 inși, vor rămîne și mai departe sub paza haiducului de temniță. Dintre cei iertați 2 sunt români, iar 2 Slovaci. Iertați au fost Slovaci: Iosif Dvorrak și Ștefan Blaha cel dintîi osîndit la 8 luni temniță pentru un articol politic, pentru care mai avea 6 luni și jumătate de împlinit, iar al doilea, osîndit tot pentru un articol politic la 6 luni temniță, din care însă 5 luni le împlinise. Lui Blaha i-s'a iertat și pedeapsa în bani de 1000 cor.

Dintre osîndiții români s'a iertat pedeapsa dlui: Emil Taus, fost redactor al „Luptei“ de pe vremuri și osîndit pentru articolul „Ei vreau pămînt!“ la 3 luni temniță“, din care 6 săptămîni împlinise.

A mai fost iertat dl Ioan Mihiu Ciufudeanul, osîndit la 6 luni pentru un articol scris în foaia noastră „Libertatea“.

Bucuria luptătorilor naționaliști iertați însă nu e așa mare, după cum s'ar cuveni să fie în clipe de acestea. Rămîinîndu-le lor încă mulți tovarăși de luptă și de suferință și pe mai departe închiși, sufletul lor e greu cercat de mila față de aceștia. Intreagă le-ar fi fost bucuria numai atunci, dacă s'ar fi îndurat ministrul ungar și de acești scriitori. N'a făcut-o însă, că prea i-a fost teamă, că să vor cutremura temelile statului, dacă ies vre-o 12 „agitatori“ din temniță de-odată! Da, da... „de ce te temi, nu scapi“ zice un proverb românesc.

Articolul dlui V. Goldiș.

Ziarul guvernamental «Aradi Közlöny» publică în numărul său sărbătoresc de ziua Sftului-Stefan, un articol scris de dl Vasile Goldiș, cerut de cei dela foaia maghiară, despre rostul pornirilor ăstora de «împăcare». Dl Goldiș le tilcuește așa:

«Împăcarea», ori macar unele forme de împăcare, o cer două trebuințe de stat: întîi politica din afară a împărăției, și și cea din lăuntru.

Politica din afară iacă cum: Vădindu-să tot mai mult o întărire a însoțirii de arme între marile puteri: Anglia, Franca, Rusia și Iaponia, — Germania cu soața sa Austro-Ungaria, simt tot mai mult, că pentru ele poate ajunge a fi o primejdie mare acea însoțire în două coaste (Rusia și Franca), și de aceea le e de lipsă întărire de bună pază la hotare!

În acest scop le e foarte de lipsă să aibă asigurată alipirea României spre Austro-Ungaria și Germania. România e pentru ele ca o cetate puternică în Răsărit, unde bat tare valurile primejdiei. Că are România 400.000 brațe luptătoare care hotărâsc nespuse de mult, aproape tot, că pe care parte ele stau! Iar o întărire a împăcării cu România să izbește mereu de nemulțumirea ce o stîrnește în Țară purtarea mașteră a stăpînirilor ungurești față de Românii din Ardeal! De aci un imbold a pipăi sufletele, că oare cum s'ar putea face o «împăcare»?

A doua: politica din lăuntru cere înjugarea poporului român cumva la carul guvernamental, dacă nu de altceva, dar pentru a fi mai siguri Tisza și soții că nu vor fi prea curînd bătuți iară de koșutiști. Că pe unguri nu pot răzîma tare cu politica asta tizaistă, aceia iar li pot ridica odată pe koșuthiști sus, cum o făcură nainte cu cîțiva ani, — și pentru astfel de zile de «primejdie» ar fi bine să aibă ei, cei dela guvern, asigurate ținuturile nemaghiare, ca prin ele să iasă totuși biruitori. De aceea vreau să ne înjuge la politica lui Mangra cel dat plainic lor în slujba asta!

Iar dacă nu izbutesc, apoi cel puțin pot arunca nisip în ochii îndrumătorilor politice din afară, că ei au făcut tot ce e cu putință să-i împace pe Români (pe cînd de fapt n'au făcut nimic!), dar nu pot, că-s oameni răi acești Români, — lasă-i dar de pleazna biciului pîn' s'or îmblînzi, să facă »pace« punînd capul jos pe pămînt!

Dl Goldiș are credința tare că în curînd să va vîdi zădărnicia acestor încercări. Și dacă noi ne-om duce cu tărie sufletească crucea noastră, va veni ea totuși vremea adevăratei împăcări, cînd pacea să face prin bună plecare din amîndouă părțile, nu ca azi, că u-nuia i-să cere cap plecat, celuilalt capul sus, — și așa apoi ci-că să se facă pace, îndoind pe cel cu capul plecat, pînă la pămînt!

Dela oraș.

Cum au fost răsplățiți cîțiva Români cari s'au osîndit a vota cu Farkas..

Cine nu-și aduce aminte de zilele urîte ale alegerii aici la Oraștie? În vreme-ce la alegerile de mai nainte, Românii s'au purtat toți unu ca unu frumos, încît au stors și stima streinilor, — de data asta cîțiva slabi de inger s'au lăsat prinși în mrejele făgăduelilor stricătoare de suflete a unor slujbași dela oraș, intrați toți ca corteși înfocați ai jidanului (or fi făcut-o numai așa pe nimic, de dragul numelui lui Incovoiat, nu pentru altceva!). Înțelegi, mă rog, — și desfăcîndu-se de grosul taberei noastre cinstit luptătoare, au intrat în șirele dușmane și au dat și ei cu petri în noi și în doritul sufletelor noastre. —

Printre acești prinși în mrejele corteșilor dela oraș, au fost și trei Români, cari au ajuns în slujbe mai mici de-ocamdată la oraș, și anume la recomandarea clubului românesc orașenesc.

Ca să se desfacă de noi, fiecăruia i s'a promis (făgăduit) că la cea mai apropiată alegere, vor fi înaintați din posturile ce le au, în altele mai de sus!

Ziua de 19 August n. (săptămîna trecută) a adus tinerilor și ușor crezătorilor Români dovada, că ce plătesc făgăduelile în preajma alegerilor!

Fiind să se îplinească postul de tutor orfanal, apoi cel de executor orașenesc, cel de protocolist și unul de scriitor

definitiv (statornic), trei din slujbașii mai mici români aflători la oraș, au concurat și ei, cerînd să fie trecuți în ori-care din acele slujbe mai bune, la cari li-s'a și făgăduit înaintarea îndată ce să dă privilegiu.

Și ce credeți că au pățit, bieții, toți trei, deși toți trei să osîndise a-și călca pe suflet și a vota cu vrășmașul neamului lor, cu Farkas, evreul adorat de Sașii și Ungurii din cerc alături cu toți Jidovii?

Ce au pățit? Aceea, că partidul săsesc, înțeles cu cel unguresc, și-a împărțit posturile între sine, și pe toți cei trei Români cari li-au făcut bune slujbe electorale, i-au făcut uități, și nu i-au mai cunoscut! Și-or fi zis: Bine că ați fost voi așa de găgăuți de ne-ați crezut și v'ați lăsat folosiți de noi, — acum nu mai avem lipsă de voi! La bucătura mai bună de pâine, noi am dat demult dovadă că ne știm îmbulzi mai bine ca voi!

De altfel și alegerea asta a dovedit cu prisos aceea ce noi spunem de îndată ce am văzut că partidul săsesc, atacînd pe cel românesc în drepturile sale, l'a împins pe aceste a lăpăda dela sine tot „pactul“. Am spus atunci, că asta însămnă: căderea Sașilor din tronul de conducători în acest oraș și intrarea lor în robia clubului maghiar!

De fapt dela acea dată, clubul săsesc mai trăește numai din grația clubului maghiar. Acesta poruncește, cel săsesc să supune și împlinește!

Și acuma, fiind de împlinit 4 posturi, ungurii au cerut să li-să lase lor cele mai bune trei: de tutor, de executor și de protocolist, — și numai cel de scriitor l'au lăsat cumetriilor Sași. Și ei s'au mulțumit și cu atît. Că azi nu mai mult ei poruncesc, ci trebuie să se supună frumușel.

Față de Români apoi, pofta de: „muncam tot“ (dovadă că fac parte din partidul „mîncă-partea“) i-a împins chiar la nerușinare!

Ei, care știu că au răpit în chip canibalic postul de frunte românesc de senator, trebuia să cerce în tot chipul a răsplăți oarecum pe Români pentru nedreptatea ce li-au făcut, și deși Românii n'au cerut, că nu voesc să se mai roage de niște soți așa de necredincioși, — ei de sine trebuiau să dea toate aceste posturi la Români, că toate abia ar cumpăni pierderea senatorului. Nu spunem că asta ar fi mulțumit pe Români, ar fi fost cel puțin un sămîn de omenie, oare iară nu ni-s'a arătat.

Românii au răspuns acestei purtări dușmanoase, atît urîtă prin lacomia ignobilă după ori-ce bucături dela oraș, — prin aceea, că nici unul n'a luat parte la ședința de alegere.

Să vede că concetățenii Sași — că numai ei sunt de vină, — uită de tot, în orbia urei lor față de Români, că cu aceea, că fac astfel de nedreptăți față de Români, — Românii de aici încă nu să pustiesc, ba nici nu slăbesc, ci mai curînd să opintesc spre a să întări, și că odată vor fi siliți a sta de vorbă cu cei izbiți ar de ei!

Cum cred ei că pregătesc lucrurile pentru acel viitor?

Correspondență.

Dovezi de pace.

— Ni-se scrie din Vințul-de-jos: —

Acum când foile din țară precum și unele din străinătate vorbesc despre »Pacea Româno-Maghiară« nu pot să nu vă dau și eu seamă de unele semne ale »păcii« pe la noi.

Eu, după cum știu, semnul »păcii« e steag alb, însă semnul »păcii« un-gurești de pe la noi, e steag roșiu! Inginerii statului înșiră la steaguri roșii pe moșia ce a cumpărat-o statul pe seama Ceangăilor, (colonizare de »pace«)... Plătește statu (noi) ingineri foarte scumpi ca să croiască ulițele drăguților coloniști cit de oable.

Locul pe care fac casele pentru Ciangăi e numit cingău (din csengő pe unguerie), un nume care arată că pe vremuri vor mai fi fost iei ciangăi, dar noi am pomenit pe acele locuri numai cărămizi din ruine. Vor veni poate acum altele, dar bun e Dzeu și să vor duce, căci mare e puterea lui Dzeu și mare e puterea de viață a națiunii Române, și chiar puțini fiind noi dar scris e că »mult pot puțini buni împreună«.

— Al doilea sămn de pace e că la asentarea ce a fost la noi, jandarmii au zmulș o mulțime de tricolore de ale feciorilor și le purtau prin oraș în semn de »pace«...

I. L.

Din Poiana.

— „Rumun prost“... —

Die Redactor! Vă împărtășesc o întimplare, mică la părere, dar care face să vedem în sufletul străinului, că ce dragi ne au pe noi străinii chiar și atunci când de pe noi „Rumunii prost“ treesc!

În marea noastră comună Poiana, pe lângă numărășii negustori și circimari români, este și o corcitură, un ungar ce a fost finanțat, care luând și de femeie pe o Română, sa așezat aici în sat, ținând crîsmă.

Ai aștepta, că dacă trăește el în o comună atît de Românească, ca Poiana și avînd și femeie română să cinstească și să prețuiască poporul acesta, — și totuși nu-i așa! Ni-s'a dat privilegiu de repetiție ori s'o simțim și s'o auzim. Așa și zilele trecute. S'a întimplat să fie un câne turbat în sat, care a mușcat mai multe vite și pe un om. Până oamenii să bage de samă, turbase mai mulți câni și ei aiunsesse o primejdie pe comună.

S'a început drept aceea în o zi goana după ei prin sat. Un câne de acesta fugind prin strada unde locuște crîsmarul ungar, unul din oamenii cari goneau cânele, a intrat grăbit în crîsmă ungarului și i-a cerut pușca să omoare cânele. În loc să i-o dea, ca să ajute prin asta la stîrpirea animalelor primejlioase, ungarul a primit cu vorbe foarte urite pe Român, zicîndu-i printre altele, că el nu poate să dea pușca lui la un „Rumun prost“ și altele.

„Rumun prost!“ În aceste cuvinte să oglindește tot sufletul și să văd toate simțămîntele pe

care acești oameni le au pentru bietul nostru popor, care într'atîta drept că e „prost“, că dă bucurură și ba pâne groasă la acești hulitori și desprețuitori ai să-il

*

Din Grebenăț.

În comuna noastră Grebenăț la ziua marelui mucenic Pantelemon (27 Iulie v.) e obicei rămas din moși-strămoși ca să iese cu litia afară la riul »Caraș« și aci preoții fac sfințirea apei spre sănătatea și buna sporire a vitelor poporului.

Locul cel mare de pășune fiind lipsit cu totul de apă păstorii sunt siliți a mîna vitele prin arșița soarelui cam două ore până la riul numit spre a-și potoli setea. În anul acesta însă comuna a tocmit facerea fîntinei curgătoare afară la pășune iș de aceea dl notar Szabó Béla a cerut ca în anul acesta să eșim cu litia afară la locul de pășune unde are a să începe lucrul pentru »fîntină« și acolo să se facă rugăciunile pentru vite și sfințirea apei, și totodată să înălțăm acolo rugăciuni cătră atotputernicul ca după speșele mari ale comunei care vor fi de mii de coroane, să căpătăm un izvor bun, cu apă îndestulitoare. Așa am ieșit acolo cu litia, și dl notar, deși străin de legea noastră, a mers cu noi, a ingenunchiat cu noi și s'a rugat cu noi.

Faptă vrednică de toată lauda a săvîrșit dl Iosif Miclea, învățător în loc, arangînd o pretrecere tot în ziua asta după prînz, sub cerul liber înaintea sîtei biserici. La această pretrecere în loc de muzică, am ascultat glasul bunilor noștri conducători cari ne chiamă la lumină și adevăr și după fiecare vorbire ținută de ei, a urmat câte o cîntare națională cîntată de corul vocal din loc.

Dl învățător a ținut o vorbire plină de adevăr în care mustră părăsirea portului nostru simplu național de mai nainte și înlocuirea lui cu lucsul lucitoarelor stofe străine, care e cel dintîi pas pe cărarea sărăciei! Ne îndeamnă să părăsim lucsul și să ne întorcem iară la mîndrul nostru port național lucrat de însăși mîinile Româncelor noastre!

A vorbit apoi părintele Sava Se-coșianu, laudă stăruințele bune ale dlui învățător și mulțumește și dlui notar pentru luarea aminte ce o arată față de popor. Dl notar a răspuns în limba română că dînsul nu pentru binele său propriu face ce face, ci pentru binele poporului întreg din aceasta comună, dela care și dînsul trebuie să trăiască.

Așa s'a petrecut o zi destul de evlavioasă și plăcută ziua de Sîtul Pantelemon la noi. *Un participant.*

Colera.

Am scris și noi în cîteva rînduri despre această primejdioasă boală, care amenință cu zecimare poporul din cîteva țări învecinate cu Rusia. Primejdia zi de zi crește și lumea mereu e alarmată prin foi și băgată în groază. Dar oamenii nu trebuie să se înspăimînte așa, deoarece împrejurul țării noastre: în România și Austria, până acum nu-i nici un caz de colera. Amîndouă aceste țări, precum și țara noastră a luat cele mai întinse măsuri de apărare în privința aceasta și colera în chipul acesta numai cu greu va putea trece hotarele țării noastre.

La granița fiecare călător e cercetat de doctori și numai după-ce să dovedește că respectivul e pe deplin sănătos, să lasă să între în țară. Mai la vale vom da și niște sfaturi, cum să se apere oamenii împotriva colerii, iar acum să arătăm cum blntuie în Rusia.

Să scrie adecă, că în țara aceasta boala zi de zi crește și până acum ținuturi întregi s'au prăpădit în pîrjolul acesta. Numai în decursul săptămînii trecute s'au îmbolnăvit 23.940 de oameni de colera, dintre cari 11 mii, adecă aproape jumătate au și murit.

Din părțile de miază-zi ale Rusiei colera a străbătut și mai înspre miază-noapte în timpul din urmă, și din nebăgare de samă a trecut și în Italia. Țara aceasta e foarte călduroasă și oamenii să poartă murdari din cale-afară, iar colera nicăiri nu prinde așa ca în mîndrie. Călătorii de pe la scîlzile de mare din apropierea Italiei pleacă cu sutele acasă, îngroziiți fiind cu toții de colera.

Zilele trecute, să lățise vestea, că s'ar fi aflat cîteva cazuri de colera și în capitala țării noastre, în Budapesta, dar mai în urmă s'a desmîntit vestea. De-oare-ce însă boala aceasta e nu numai primejdioasă, ci și lipicioasă din cale-afară, e bine să nu ne prea încredem (dar nici să ne prea înspăimîntăm) și să luăm măsuri de apărare din vreme.

Dăm aici și noi după foaia „Neamul românesc pentru popor“ a învățatului român Nicolae Iorga, următoarele sfaturi de apărare poporului nostru:

»1. Beți, la vreme de colera, numai apă care a fost fiartă în clocote și apoi răcită, păstrîndu-o în vase curate și acoperite; altă băutură bună este ceaiul obișnuit precum și cel de teiu, de mușetel sau de ismă, limonadă de lămîie făcută cu apă fiartă. Dar, mai ales, băgați bine de seamă că apa nefiartă trebuie cu desăvîrșire gonită dintre băuturi.

2. Pentru spălarea gurii, pentru spălarea vaselor de bucătărie, a farfuriilor, etc., întrebuițați numai apă fiartă.

3. Nu beți lapte crud, ci numai lapte care a fost fiert în clocote.

4. Mîncăți numai mîncăruri fierte. Toate mîncările crude, precum: fructe salate, castraveți, etc., trebuie înlăturate.

5. Toți negustorii sunt datori a ținea băuturile și mîncările acoperite, spre a le feri de atingerea muștelor, că prin muște să răspîndește ușor boala. Asemenea și localurile (circumele) trebuie să fie într'o desăvîrșită stare de curățenie.

6. Țineți, în curțile și în casele voastre cea mai deplină curățenie, arzînd gunoalele sau ridicîndu-le zilnic și văruind-vă casa cît de des. Mai ales latrinile (privățile) trebuie golite și ținute curate, spălînd-se scaunul des cu leșie fierbinte, pe jos, și pe pereți cu lapte de var, turnîndu-se des în lăuntru ei citimi mari de lapte de var.

7. Indată ce să află despre un bolnav bănuît, să se spuie fără înfirziere doctorului, de care trebuie să ascultați.

Aceștea sînt sfaturile pe cari le dă un doctor. Și e destul să urmați cu sfințenie sfaturile acestea ca să fiți aproape siguri că nu vă poate face nimic colera. Luați însă seamă încă odată: *curățenia e mama sănătății.*

Codri în flacări.

O scurtă, dar cu atît mai îngrozitoare știre vine din America. Codri de veacuri, prin cari securea omului nu a putut străbate nici până în ziua de azi, au luat foc și iscusința omenească nu e'n stare să stingă pîrjolul, ce pustiește. Sate întregi au căzut deja pradă focului, căci în America sunt, la mijloc de codri, sate, moși cu locuințe, ferme cum le zic, cari sunt jur de jur împrejmuite de păduri, prin cari ei își țin bine turmele lor numărșoase și frumoase.

Aceștea-s așezăminte făcute în mijlocul codrului, la mari depărtări unele de altele și sunt locuite mai ales de oamenii, cari veniți din Europa, s'au așezat în codru și acolo trăiesc din vînat și lucră pămîntul roditor: poienile; sau taie de pe mai multe jugăre de pădure arborii, scot butucii și cu muncă grea cîștigă averi frumoase.

Focul s'a întins cu o iuteală îngrozitoare și a cuprins mai multe sate de acestea, potopînd mulțime de vite și sute de vieți omenești!

În apropierea unui astfel de farm s'au aflat într'o peșteră vre-o 50 de oameni, cari fugiseră acolo dinaintea focului. Când i-au aflat 5 din ei erau morți.

Știrile ce sosesc sunt deosebite. Unele vorbesc de 400 de morți, iar altele — e ceva îngrozitor — de 2393 trupuri omenești arse! Un tren, care alerga încărcat de oameni răniți în foc și de îngrijitori, a fost cuprins în iadul de flacări și tare le este teamă, că s'a nimicit și trenul și călătorii, în cele mai groznice chinuri. Pagubele de până acum să prețuesc în 12 milioane de dolari (60 milioane coroane în banii noștri).

Și'n fața primejdiei oamenii sunt neputincioși, că focul a luat o așa întindere, încît e peste puterile omenești a te apropia de el. Din depărtări numai să uită lumea, cum să'nalță în amurgul serii flăcările spre cerul acoperit de fum și roșu, ca sîngele.

Iar din mijlocul focului să aud zbierete și țipete. Dobitoacele codrilor, cari veacuri de-arîndul au trăit în liniște și nesupărate în umbra stejarilor, acu aleargă nebune de durere și de spaimă în dreapta și'n stingă. Maimuțele vesele de altădată, speriate sar de pe arbor pe arbor și țipă ca copiil cei mici, fugînd din calea valului de flacări ce le gonește. Șerpii urieși, cari până azi steteau zile n'tregi înfășurați pe lângă vre-un copac și așteptau ivirea vre-unei căprioare să se arunce apoi asupra ei, acum să ridică'n coadă, fluera și să zvîrcolesc zadarnic. Și'ntr'asta focul mereu mîncă din codru și străbate tot mai adînc. Dobitoacele desnădăjduite, închid ochii crezînd că pot să-l treacă și sar în foc!

Atunci un miros greu să resfiră în aer și focul atîțat pîraie și mai tare, și își înalță și mai temut flăcările.

Din pildele altora.

— Cum știu să iupte Slovacii pentru dreptul limbii lor. —

Frații noștri de suferință: Slovacii au suferit înfrângere și mai aspră decât noi la alegerile de deputat, neputând să trimită de data asta în dieta țării mai mult de 3 deputați. Atâtea mișelii li s'au făcut și lor, încât și-se scoală părul în cap dacă le cetești pe toate. Alegeren lor dela Sacolța (com. Nitra), a fost aproape fără păreche în volnicii și brutalități jandarmerești și în foile străine s'a scris despre această alegere săptămîni de-arîndul, arătîndu-o lumii învățate drept pildă a felului cum se fac alegerile de deputat între naționalitățile din „fericita Ungarie“.

Se pare însă, că înfrîngerea asta a Slovacilor — ca și la noi — a fost mai mult un imbold la trezire din nepăsarea de veacuri, o chemare la o luptă și mai îndrîjită, decât o simplă învingere a lor. Slovacii revoltați adînc de nedreptățile, ce li s'au făcut, au pornit un boicot strașnic împotriva streinilor, iar în sfaturile comunale și orășenești luptă îndrîjiți pentru dobîndirea drepturilor naționale date altfel prin legi. Așa în cea din urmă reprezentanță (adunare a sfatului) a orașului Sacolța (oraș cu vre-o 6000 locuitori, între cari cei mai mulți Slovaci), membrii reprezentanței cari sunt și ei cei mai mulți Slovaci, au protestat împotriva nedreptăților ce li se fac în multe treburi de-ale orașului, și cînd primarul Czobory a cerut ca să subscrie protocolul luat în ședință, membrii de încredere n'au voit s'o facă, zicînd, că *acesta trebuie să fie scris în limba slovacă!* Un alt membru slovac a cerut ca cîrticelele de dare să se tipărească și în limba lor deoarece poporul pe cele ungurești nu le înțelege, și ar fi obrăznicie să ceri poporului să învețe ungurește, numai pentru ca că poată cetî aceste cîrticele! Cinstit ar fi — zice inimosul Slovac — ca tu să dai poporului cîrticele scrise în limba lui. La asta a răspuns primarul orașului, care conducea adunarea, că tipografia de stat numai ungurește scoate libelele de dare. Reprezentanța apoi, drept arătare a nemulțumirii sale față de nedreptățile ce să fac poporului slovac, n'a voit se voteze cheltuielile mărunte pe anul 1911, până nu li-să împlinesc întîi dreptele lor cereri. Adunarea sfatului s'a spart în cea mai mare neorînduială, iar primarul a făcut recurs la vicecomitele comitatului și a cerut „pedepsirea turburătorilor“. Auzi. Încă tot ei tulburători, dacă nu să lasă turțiți de unu, ori dni slujbași volnicii!

Lucru cuminte au făcut frații Slovaci, cînd au cerut, ca limba lor să se bucure de drepturile ce i-se cad! Prin astă băr-

băție a lor ei au arătat că sunt un neam brav, care își știe prețul drepturile sale și le cere și nu e aplicat a le mai lăsa ne-socotite de toți nevoieșii ajunși în slujbe și trăind de pe spatele poporului lor. Pășirea celor din Sacolța e apoi ea o chemare răsunătoare pentru celelalte comune slovace, a face și ele asemenea!

Iar tu, frate române, privește în jur de tine, și întreabă-te, dacă nu suferi aceleași nedreptăți, ca frații tăi Slovaci?! Și în cancelăriile notarășilor tăi, și chiar în cele comunale, totul merge pe un-gurie, cu toate că legea îți dă dreptul, ca în comunele, în care tu ești stăpîn, limba ta să aibă dreptul întîiu. Ci notarășii tăi nu o fac asta, fiindcă lor mai ușor le este așa, și deoarece văd, că poporul român pe multe locuri, e cu mult mai nepăsător, blindul Domnului, decât să-și ceară cu tărie drepturile ce i-se cuvin!

Iar drepturile nimeni nu ți-le cinstește de bună voe, ci trebuie să ți-le zmulgi, să ți-le cuce-rești de vrei să le ai!

Adunarea Societății pentru fond de teatru la Reghin.

Comitetul arangiator al adunării Societății pentru fondul de teatru român și al sărbătorilor împreunate cu aceea adunare, a dat următoarea invitare și programă a acelei adunări și a sărbătorilor:

Sărbări culturale

să arangiază în zilele de 28 și 29 August n. 1910 din privilegiul adunării generale a „Societății pentru fond de teatru român“ care să va ținea în Reghin, sala mare a hotelului orășenesc, — după următoarea programă:

Sîmbătă orele 8, seară de cunoștință în grădina de iarnă a hotelului orășenesc.

Duminecă dimineața serviciu divin urmat de *Ședința I-ă* a Societății, care va avea loc sus în sala mare a numitului hotel. — La ora 1 p. m. Banchet în aceeași sală.

La ora 3—5 *Sărbare populară* în pavilionul promenăzii orașului, cu programa următoare: a) Punct de cor; b) „Limba românească“ poezie de G. Sion, declamată de dșoara Viorica Popa; c) „Peneș Curcanul“ poezie de V. Alexandri, declamată de dl I. Miclea; d) Declamațiuni comice de dl N. Libeg; e) Punct de cor; f) Jocuri românești, dansate de jucăuși din 12 comune. — Prețul de intrare la această sărbare 40 fileri.

Duminecă seara la orele 7½, *Concert* dat de corul dela biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu, cu concursul domnilor Stefan Mărcuș și Ionel Crișanu, în sala hotelului Kapusy. Dirigent: *George Dima*. Programa: I. D. Bortnianski: „Cel-ce mîncă trupul meu“. G. Dima: „Cucuruz cu frunza 'n sus“. G. Dima: „Dor de călătorie“. — II.

H. Kirchner: „Solomoane căpitane“. T. Brediceanu: „Cîntec haiducesc“. G. Dima: „Groza“, baladă, cîntate de dl Ionel Crișanu; acompaniare la pian susținută de dșoara Aca Barbu. — III. G. Dima: „Ingere-lul“. G. Dima: „Copilul și floarea“. G. Dima: „Primăvara“. — IV. G. Dima: „De-ar fi trăznit Dumnezeu“. T. Brediceanu: „Cîntă puiul cucu-lui“. R. Leoncavallo: Aria lui Canio din „Bajazzo“, cîntate de dl Stefan Mărcuș, cu acompaniare de pian de dșoara Aca Barbu. — V. H. Huber: „Dorința“. G. Dima: „Hei leliță din cel sat“. G. Dima: „Două inimi“.

Luni orele 10 a. m., *Ședința a II-a* a adunării generale în sala de sus a hotelului orășenesc.

La orele 7½ seara *Teatru de diletanți* sub conducerea dlui Aurel Bănuț, directorul artistic al fondului de teatru, în aceeași sală. Programa: a) „Jertfă“ Dramă într'un act de I. G. Miclescu, jucată de dna Maria C. Popescu, dșoara Mărioara G. Dima, dl Aurel P. Bănuț și dl Ionel Crișan. Scena piesei să petrece în Noemvrie 1877 la moșia Storești a domnei Dubău. — b) „Bucătărea sa“, comedie într'un act, tradusă din germană, de dl Dr. S. Stanca, jucată de dl Aurel P. Bănuț și dșoara Aca Barbu.

După teatru, dans!

Prețurile de intrare, aceleași ca la Concert, îndreptățind și intrarea la dans.

Bilete de intrare pentru toate producțiile să găsească la comerciantul Iacob Iosif, și sara la cassă.

DL Dr. I. Mihu, președintele Societății; ținînd samă de faptul, că să împlinesc 40 ani dela înființarea Societății, face, în vorbirea dsale frumoasă, cu care deschide adunarea, foarte bine cumpănite propuneri despre măsurile ce sunt a să lua și pașii mari ce sunt a să face, pentru a intrupa odată, după cît iartă împrejurările, scopul din urmă al acestei Societăți: a da obștei românești dela noi un teatru de seamă! Arată cum să va putea, că dacă mai curînd nu, apoi cel puțin iubileul de 50 ani al Societății să fie sărbat prin inactivarea mult doritului nostru teatru românesc în această patrie.

Vom da în numărul viitor părțile de frunte din vorbirea plină de frumoase planuri a dlui Dr. Mihu și despre decursul adunării și a sărbătorilor.

Muntenegru.

— O nouă coroană de „Rege“. —

Zilele acestea „regii“ au sărbătoare. Numărul lor să înmulțește cu unul și ei țin de cuviință ca să sărbeze ziua nașterii și botezul noului născut.

Regele cel nou e Nichita, prințul celei mai mici țărișoare din Europa, al Muntenegrului. Întinde-rea acestei țări nu e mai mare decât comitatul nostru al Hunedo-

rei. Toată țara e cuprinsă în mijlocul unor munți urieși, cari apără ca o cetate puternică și bine zidită în fața a orice primejdie de războiu, ce vine din afară de hotare. Locuitorii ei, abia 230 de mii de suflete, sînt toți soldați și deprinderea lor de frunte e vînatul. Imbrăcați în frumoase vestminte albe și șinoare negre, pe cap cu o caciuliță de catifea (barșon), cu 6 piștoale la brîu și cu pușca 'n spate, ei ziua întreagă cutreeră vîgăunile munților. Sunt oameni negricioși, înalți și iuți la fire, dar frumoși, cum rar affi. Cel mai mare oraș al țării lor, al Muntenegrului, orașul-căpitală, e comuna Cetinje, care abia are 300 locuitori, (cît un sătuleț slab de pe la noi). Interesant e a să ști, cum cred Muntenegrenii că s'a zămislit țara lor.

— În vremile dedemult, povestesc batrînii lor, — pămîntul era numai șes și Dumnezeu văzînd, că ar trebui și dealuri presărate pe ici-colo, a trimis pe niște urieși, ca să aducă din capătul lumii bucăți de peatră și să le samene în deosebite părți ale pămîntului, ca să crească munți din ele. Urieșii au împlinit porunca Domnului și cum umblau în toate părțile sămănînd la petri, cam pe unde e azi Muntenegro nostru, să deslegă sacul în care duceau petritele și mulțime de ele căzură pe locul acesta. Din aceste petri au crescut munții mari și ai țării noastre.

Poporul să ține de marele neam al Slavilor, și Muntenegrenii sînt sentinela cea mai de miazăzi a întinsei mării Slave. În pepturile lor bat aceleaș simțiri, cari încălzesc pe frații lor de-un sînge, pe Bulgari, Sirbi, Croați, Slovaci, Poloni, Cehi și Ruși. Cred și ei obiș în împlinirea visului Slavilor, de a forma cu vremea o puternică împărăție slavă din jos de Dunăre, care să mîstuie popoarele ce cad între acea viitoare împărăție și între uriașa dela Miază-Noapte. Pe Unguri și pe Români ar fi să-i înghiță în întîiul rînd. Despre această „primejdie slavă“ am scris repețit.

Sărbările din Muntenegro, sunt în primul rînd niște privilegii binevenite neamului lor, de a să însufleți de vorbe înflăcărute, ce amintesc de ținta lor. Cei mai mulți din regii Europei vor lua parte la aceste sărbări crăești, unii în persoană, alții numai prin trimișii lor. Până acum au sosit în Cetinje regele Bulgariei: Ferdinand și moștenitorul de tron, apoi părechea regală a Italiei.

Ceialalți regi ori trimișii lor, vor sosl numai mai trziu, cam peste vre-o 8 zile, cînd Nichita va fi încoronat de „Rege“ al Muntenegrului.

Pe la începutul unei viitoare va sosl și trimisul „tătucului“ țărișoarelor alese, a Țarului Rusiei marele-duce Nicolae Nicolaevici Prin încoronarea lui Nichita de rege să ridică și cel din urma stat din Balcani la rangul de „regat“ și

prin asta la o treaptă mai înaltă de vază în politica țării.

Principele Nichita de 50 de ani e stăpînul țării sale și e un bun și drept domnitor. În domnia sa de jumătate vec, țara lui mereu a dat înainte și și-a cîștigat prietenii întinse între popoarele Europene. Toată viața lui a fost o pagină frumoasă și pe cît de strașnic viteaz e, pe atît de gingaș părinte și soț credincios s'a arătat.

Mare înșămătate vor avea sărbările acestea și în privința politică. Cu prilejul acesta aici să vor făuri noi planuri în capetele slave, și că părerea noastră nu dă greș, reese din cuvintele regelui Bulgariei Ferdinand, care la sosirea sa în Cetinje fiind salutat cu vorbe măgulitoare din partea principelui Nichita, i a răspuns în chipul următor:

„Sunt fericit din cale-afară, că de data asta, însoțit de iubitul meu fiu, de ducele de Tirnova, pot cerceta țara vitejilor Muntenegreni. Din nemijlocită apropiere va putea el aici vedea cum bate inima Muntenegrenilor pentru țara lor și domnitorul ei. *Aici va găsi adevărate simțiri slave*, cari pătrund toate sufletele neamului său puternic și va găsi acea dragoste frățească pe care o păstrează acest popor pentru Bulgaria.

Poporul bulgar și domnitorul lor nici-odată nu va uita această dragoste, care tot mai mult ne înlăntue sufletele și tot mai mult întărește în inima noastră acelaș gînd și-aceeaș țintă“.

Lucrul e învederat și-l poate înțelege fiecine. Primejdia slavă crește fără îndoială și să tot apropie. Dar noi în fața acestei primejdii să stăm cu sufletul plin de încredere în trăinicia și puterea de viață a poporului nostru. Sprijiniți pe puterile noastre proprii și încrezuți în steaua norocului nostru, fără ajutorul acelora, cari încearcă în ora a unsprezecea pe căi necinstite să se apropie de noi, să fim siguri, că vom putea răzbi și în viitor.

NOUȚĂȚI

Regine în Brașov. Din Brașov să scrie că Regina României și a Bulgariei, care s'a aflat săptămîna trecută pe cîteva zile la Sinaia, însoțite de principesa de Reus și de damele de onoare, au venit Duminecă după amiază în 3 automobile în gara dela Brașov.

Lume multă s'a adunat, ca să vadă pe înalții oaspeți regali în Brașov, dar n'au prea avut vreme, că reginele n'au zăbovit mult în Brașov, ci s'au întors la Sinaia.

Curajul unui fecior cantonier la tren. Pe vremea groznicului potop din Bănat, s'au putut vedea multe fapte curajoase. Intre acelea să poate număra și faptul unui fecior de român, care tocmai pe vremea

mea aceea a făcut slujbă de cantonier (boacter) la un canton (boc-tărie) pe linia ferată.

Descărcîndu-se potopul pe neașteptate sara, a fost mare primejdie și pentru trenurile cari circulau.

Lîngă cantonul din vorbă, în depărtare de 200 metri, șerpuia în vremea de mai nainte un rîuleț, care acuma s'a fost umflat așa de groznic, încît a dus două poduri de fer unul din sus și altul din jos de canton, prăvălind bolovani de cîte 2 metri de mari! Valurile umflate au ajuns să spele părății cantonului. Familia cantonierului cu ce a putut duce în spate, a fugit de sigura moarte. Feciorul însă știind, că acuma dela el atîrnă viața multor călători, și avutul societății, a stat pe loc, și a tot dat la semnale cantonierilor vecini, pînă cînd a văzut că trenul repede (accelerat) care avea să treacă, nu mai vine! Atunci ușurat și îndestulit în cutetul său, că și-a făcut datorința, face raportul în scris și-l trimite! Așa el, în primejdia cea mai mare, și-a păzit credincios linia sa!

Acest fecior curajos are numele de Iosif Nemeș, după cum spune o foaie a căilor ferate ungare, care recunoaște că este Român și-l laudă și ea.

Urmarea unei alegeri. Din Cluj să scrie „Tribunei“: Zilele acestea avocatul Dr. Albert a pornit proces, în numele fostului candidat de deputat guvernamental Schubert Sándor, împotriva preotului român Benjamin Rusu și a arendașului Rosenfeld din Suceag, cerîndu-le să-i dea napoi suma de 1000 cor., cît le dase pentru alegeri.

Schubert a fost candidat în cercul Gilău, și părintele Rusu i-a fost unul dintre „corteși“, care a primit 1000 cor. cu însărcinarea să-i cîștige alegători. Părintele Rusu nu i-a „cîștigat“ însă nici un alegător, dar nici banii nu vrea să-i mai dea napoi.

Acestea le spune avocatul în pîra sa. Ce zice la toate acestea dl părinte Rusu?

O protopopiță bătrînă jucînd ciardaș pe întrecute cu fetele tinere. Sîmbătă la prinderea postului de Sîntămărie, a fost într'un orașel în care Românii trăesc mestecați cu Unguri și cu jidani, o petrecere patriotică judeo maghiară.

În orașel să află protopopiat greco-oriental, și dl protopop e om acum mai bătrîn ca tînăr, și dna protopopiță încă e sură, de-i acuși mai albă ca sură pe cap, așadar femeie care chiar de s'ar duce la o petrecere, îi șede mai bine să odichnească între femei de sama ei, că nu 'i nimic mai ridicol, ca cîte un bătrîn ce vrea să se mai facă și el tiner, sau cîte-o bătrînă ce-și vîntură și ea rochiile, sforțîndu-se a să mai ținea în rînd cu cele june!... Că vezi și femei mai așezate jucînd jocuri mai liniștite, ca un cuadril, o Romană, o tură de vals mai mult pășit de cît săl-

tat, — o înțelege, nu e nimic izbitor, neplăcut.

Dar să vezi tu o Română bătrînă stropșindu-se în „csárdás“ o noapte întreagă, pe întrecere par'că cu fetele, în o petrecere ungurească-jidovească, — asta nu mai e sîmnd de minte așezată bătrînească, ci de o — flușturătură ridicolă.

Ne e rușine nouă de rușinea acestei matroane din micul oraș și de aceea nici nu spunem macar unde s'a petrecut și cine e eroina, care în loc să cinstească datina bisericeii sale, în care soțul său a ajuns în frumosul post de protopop, prinzînd postul Sîntămăriei la casa ei, s'a dat acestei „distracții“. r. s.

Vlaicu zboară. Din București să scrie că Sîmbăta trecută, dl inginer Vlaicu a chemat un cerc restrîns de prietini să mergă pe cîmpul Cotrocenilor să-l vadă zburînd.

Soldații au scos din șopron mașina de zburat și Vlaicu, tinerul inginer s'a urcat în ea, a pus-o în mișcare, și în cîteva clipe aeroplanul alerga cu mare iuțeală pe cîmp.

După o lunecare de 40—50 m. pe pămînt mașina s'a ridicat la o înălțime de 5—6 m. dela pămînt și astfel Vlaicu a zburat aproape 600 m. Apoi aeroplanul s'a lăsat încet din zbor, a alergat din nou pe pămînt, în timp ce Vlaicu s'a întors spre răsărit. Atunci mașina s'a înălțat din nou dela pămînt și a zburat cu multă siguranță și eleganță pînă la locul de unde plecase.

Mai apoi dl Vlaicu și-a pus din nou mașina în mișcare și a făcut aceeași cale dus și întors pe depărtare de un kilometru.

E nădejde că în curînd va face calea la mari înălțimi și pe drumuri lungi, — ca cei mai buni zburători.

Înaintări în armata comună. Cu prilejul jubileului de 80 ani dela nașterea M. S. Împăratul au fost avansați următorii români:

La rangul de sublocotenent (leutnant) Aurel Birsan în Reg. de Inf. Nr. 31, absolvent al academeii militare, iar la rangul de cadeți: Aurel Birtolon în Reg. de Inf. nr. 5., Iosif Cozocia, (64) Gavril Ursaciu (5), Sabin Sorescu, (50), Ioan Politița (37), Dumitru Dragici (64), Miron Gileg, (85), Constantin Popa, (33), Mihai Maxim, (37).

Regimentele la cari au fost împărțiți acești tineri ofițeri sunt curat românești și prin acest fapt s'a împlinit un gol de pînă acum, căci ofițerii români erau împărțiți tot la regimente cu alte naționalități.

Cununie. Dl inv. Vasile Șerban își vestește cununia cu dș. Aneta Coldea, care va avea loc la 28 August st. n. în biserica gr. or. din Cetatea-de-baltă.

— Dșoara Carolina Moldovan și dl Vasile Pop vestesc sărbarea cununiei lor, ce să va ținea în 28 Aug. n. în biserica gr. or. din Totoi.

Cele 12 comune care să produc cu jocuri la petrecerea populară dela Reghin din privilegiul adunării Societății de teatru, sunt: Hodac, Jabenita, Potoc, Săcal, Lueri, Solovăstru, Milășel, Fărăgău, Băița, Murăreni, Sîntu și Rus.

Zburător nenorocit. Din Civita Vecchia se telegrafiază: O mașină de zburat cîrmuită de un ofițer venind din Roma, a făcut admirabile zboruri asupra orașului: mulțimea i-a făcut ovațiuni. Mașina și-a luat sborul napoi spre Roma.

O știre însă, sosește că între Magliana și Pontegalera mașina a căzut, și că zburătorul a murit.

Din Roma se telegrafează: Jertfa întîmplării de zbor la întoarcerea dela Civita Vecchia, este locotenentul (oberlieutenant) de cavalerie Vivaldi Paspual, în vîrstă de 27 de ani. Dinsul conducea o mașină „Farman“, proprietatea sa.

Mașina s'a sfărîmat. Figura zburătorului așa s'a zdrobit că nu-l mai poți cunoaște!

Și cite jertfe vor mai cere aceste mașini!

Compactor român în Orăștie.

Aducem cu plăcere la cunoștința cetitorilor noștri din Orăștie și jur, că zilele astea s'a așezat în Orăștie, compactorul român dl *Petru Ilieșiu*, unul dintre cei mai buni maeștri în bransa sa! Îndeplinește toate lucrările atînoștoare de bransa compactoriei, dela cele mai simple pînă la cele mai fine! Înzestrat cu toate mașinile de lipsă, e în stare a face foarte frumoase legături de lux, cu vignete de piele și scrise cu auritură!

Atragem istăruitor luarea aminte a celor-ce au lucru pentru compactor (legător de cărți), să-l trimită cu deplină încredere dlui Petru Ilieșiu, dela care vor căpăta lucru fin, ca din cele mai bune compactorii, și cu prețuri cît să poate de moderate.

Despărțămîntul Noerich al Asociațiunii invită pe membrii săi și pe alți binevoitori, la adunarea generală cercuală, ce să va ținea în ziua de sf. Maria (28 August) în comuna Fofeldea, la orele 11 a. m.

Să va sărba parastas în amintirea de 100 ani a fericitului A. Treboniu Laurian, născut în comuna aceasta.

Să va da producțiune cu skiop-ticonul.

Seara teatru și petrecere.

Brebán Sándor și Pokol Elek... Pe 20 August a fost pusă la cale ceva sărbare națională maghiară la Baia-mare pentru „fiul mare“ al comitatului Dr. Schönherr Gyula... Invitarea la sărbare e iscălită de un comitet arangiator de 27 patrioți, cîți cu perciuni, cîți cu pin-teni. Printre ei însă, durere, vedem

și pe dnii Brebán Sándor care, precit știm, e administrator interimar gr-cat. în Baia-mare, și pe Pokol Elek, fostul învățator român, care de cînd a dat de aur în băile săle, să vîră, să vede, mai bucuros printre Ungurii și Jidovii din Baie, decât să trăiască pentru binele poporului din care e născut.

*

Alegere de notar. Marți, în 23 August s'a ținut alegerea de notar în frunțașă comună de lângă Orăștie: Vaidei. Șase inși și-au înaintat rugărilor, ca să fie aleși, între cari și cîțiva Români. Primpretorele dl Fodor a candidat pe toți 6 concurenții, dintre cari ales a fost cu majoritatea voturilor vice-notarul român din Căstău dl Alexiu Danilescu. Li dorim succes noului ales și să nădăjduim, că-și va înțelege chemarea adevărată și va ține cont de simțămintele poporului ce l'a ales.

*

Petreceri.

— Inteligența Română din Berivoaie și jur invită la Producția Teatrală-Declamatorie, ce să va aranja la Sf. Marie în sala școlii comunale din Berivoiu mare. Venitul curat e destinat în favorul școlii din Berivoaie.

— Reprezentație teatrală, predfnd piesa „Prostul” de L. Fulda să dă Duminecă, în 28 August n. (St. Marie) în hotelul „Central” din Brad. Venitul curat e destinat pentru *fondul completării gimnaziului din Brad.*

Petrecerea focarilor din Cugir. În 28 Aug. n., în ziua de sf. Marie, după amiazi, să va ține petrecerea focarilor români din Cugir, la care să invită prin aceasta toți cei-ce voesc a lua parte.

*

Dela gimnaziul din Brad.

Înștiințare pentru anul școlar 1910/1911.

Anul școlar 1910/1911 să începe la 1 Septembrie v. 1910. Înmatriculare în 1—3 Septembrie v. 1910 cei cari să înmatriculează înfiadată la gimnaziu, ori școala primară, vor aduce testimoniu școlar, extras de botez și certificat de realtoire. Testimoniul școlar de pe clasa de mai nainte îl vor aduce toți școlarii cari au sfinșit clasa naintată acl.

Examenele de corigență în 16/29 August cu școlarii, cari absoalvă cl. IV. gimn., precum și cu cei cari vreau sa urmeze alt-unde; ceialalți vor fi examinați la 31 August v.

În clasa I gimnazială să primesc numai școlari, cari au implinit anul al nouălea, dar n'au trecut peste al doisprezecelea.

Școlarii din școala poporală să vor primi în școala primară, ori în cl. I gimn.

În școala primară didactrul e 6 coroane pe an și 2 cor. taxă de înscriere.

În clasele gimnaziale școlarii români gr-or. și gr-cat. din proto-

presbiteratele Zarandului și Hălma-giului plătesc didactru de 16 cor. pe an, iar cei de alte confesiuni și de alte naționalități și din alte locuri, cîte 24 cor. pe an. Pentru bibliotecă cîte 2 cor. la an, de înscriere 6 cor., pentru atestate și anuar 3 cor., pentru „fondul școlarilor morboși” 1 cor., pentru excursiuni 2 cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu purtare bună, să scutesc de didactru sau să împărtășesc de ajutoare dela „Masa studenților”, sau din alte mijloace.

Didactrul să solvește la înscriere, sau în două rate, și anume înfiarată la înscriere și a doua în Februarie. Toate celelalte taxe în suma de 14 coroane, să solvească la înscriere.

Fără știrea și învoirea direcțiunei gimnaziale, școlarii nu pot lua quartire.

*

Moarte. Maria Mateiu născ. Rotar, soția dlui preot Mateiu din Urișul de sus, a încetat din viață în 17 August la 10 ore p. m. în anul al 35 al etății și 19. al fericitei căsătorii. O deplîng 5 fii și fiice, toți mici. Fie-i amintirea vecinică.

— Aurelia, soția preotului rom. gr-or. Adrian Jancovici, din Jupa a încetat din viață în 18 August, după o căsătorie fericită de aproape 6 ani, în etate de 25 ani. Înmoartea a fost Sîmbătă în 20 August în cimiterul comunal din Jupa. Fi-ei memoria binecuvîntată.

*

Impotriva viperelor. Din Cluj să scrie, că viperetele, cei mai veninoși șarpi în țara noastră, s'au sporit acum foarte mult și primejdiesc pe muncitori pacinici depe cîmp. În fața primejdiei orașul a luat toate măsurile de lipsă și a dat de știre, că pentru fiecare viperă ucisă, plătește celui ce o aduce un premiu în banii!

*

Din Lunca.

— Un obicei urit. Fetele la crîsmă.

Din comuna Lunca (comit. Turdariaș) vă scriu lucru puțin de laudă pentru o samă de fete în păr. A-nume s'a pornit aici o „modie” tare urită, că în Dumineci și sărbători, fetele, în loc să meargă dela biserică acasă, să grijască de casă și de prînz, să iau două-trei pe după cap, și nu să opresc din ușa bisericii până oblu n'usa crîsmii, aci își aprind țigările și fumează ca ales harance și apoi dă-i și cu glăjuța, până le scilipesc ochii ca la șerpoaice.

Să nu știe oare aceste fete ori părinții lor, că ușa crîsmii e talpa iadului și pe pragul ei pîndește necuratul după sufletele oamenilor și-i ducă în ispită și-i înpinge în tot felul de păcate? Să nu știe părinții acestor fete, că omul aprins de beție, să simte cu mult mai tare atras a cădea în păcat, ba păr-că îl chiar caută? Cum pot părinții acestor

fete să sufere acest obicei netrebnic la fetele lor? Oare nu s'ar șederea mai bine fetelor să meargă dela sfînta biserică, oblu la casa părintească, să fie de ajutor mamei în gătirea unăi prînz plăcut pe sama părinților lor muncitori peste săptămână, ridicînd strălucirea sfinței zile prin purtare frumoasă, evlavioasă, cuvincoasă?

Nu-i vorba, nu e mare numărul acestui fel de fete, dar știind că pilda rea prinde tare ușor, ea trebuie zbiciută la vreme și lucrat să se desrădăcineze, ca să nu molipsească pe urmă pe toți și pe toate!

Le-am spus acestea pentru dragostea ce-o port neamului, a cărui nume n'as dori să fie pătat prin astfel de purtări urite.

*

Prostie turcească. Se știe, că acum cîțiva ani așa numiții: «Turcii tineri» alungară din tron pe Sultanul îmbătrînit și aleseră un nou Sultan (împărat) dela care așteptau renașterea țării lor. Și ntradevăr, Turcii tineri, cari isprăviseră învățătura pe la școlile din străinătate, prin Germania, Franța, au lucrat și lucrează foarte mult pentru deșteptarea poporului, dar se vede că multora, din oamenii tînațori la vechile lor rîndueli, cu toate acestea nu le place ca cei noi să strice obiceiurile străbune și să le înloculască cu altele de-ale popoarelor mai luminate. Din pricina aceasta au tras băgarea de samă a «Turcii-ilor uneri» asupra acestui lucru și aceștia ca să nu să strice cu poporul, s'au mai lăsat de învîri, ba au adus în dieta țării și o lese, care după vederile noastre, e proastă din cale afară. Că iacă ce zice legea cea nouă dela Tarigrad:

«Femeea murulmană (turcoaica) nu e iertată să meargă într'o căruță cu bărbați, fie acești bărbați frați de-ai ei, tată, ori chiar soful!

Polițiștilor li-s'a dat porunci aspre, ca îndată ce vor băgă de samă, că vre-o turcoaică calcă această lege să fie arestată și dusă la judecătoria!

Mare prostie!

*

Nebuni scăpați. Din Kiskunfé legyháza să scrie că casa săracilor în care să da îngrijire bolnavilor săraci și nebunilor s'a aprins! Pe bolnavi i-au scos cu mare greu din flecări dar dintre cei scilintiți la minte, la 6 li-s'a perdut urma!

Ținutul e înfricat, că nebunii vor face stricăciuni și să crede, că și casa săracilor ei au aprins'o, ca să poată scăpa de acolo. Gendarmeria umblă acum, ca să-i afle și s'au luat întise măsuri pentru apărarea locuitorilor.

POSTA REDACȚIEI

N. B. în B. Vărnăi că aceeași știre a apărut deja în „Tribuna”, așteptăm să vedem răspunsul ce să va da acolo. Apoi să poate să revenim și noi asupra lucrului.

L. B. în S. mfc. „Poeziile” dtale despre cele 4 fete, nu le publicăm. Trimite-le lor de-adreptul. Versul despre alegere n'ar fi rău, dar am avea proces pentru el, de aceea nu-l putem pune în foaie.

Dlul B. post-restante în Abr. Serie-no adresa dtale ca să-și putem comunica cele de lipsă. De altfel ai scri-oare pe adresa dată.

MULTUMITĂ.

O seamă de români credincioși din America au dăruit bisericii noastre din loc cît au avut și cît au putut. Acești binefăcători sunt următorii: Ioan Dumbrăan și George Nițiu din Valchid, 20 dolari, (100 cor.) George Cucea, Valchid, 2 dolari, Ioan Costea, Șaroșul săsesc 1 dolar, Matei Tonea, Berivoiu mare, 50 cenți, Ioan Chiusdea, Matei Belena, Vasile Toma, Nicolae Rus, Gerasim Leabu, toți din Berivoiu mare, cîte 50 cenți. George Muntean, Curci, 60 cenți, Sion Magear, Abuș, 50 cenți. Zaharie Radu, Valchid 1 dolar, Ioan Lazar, George Căndea și George Popovici din Biertan, 50 cenți. Ioan Preda și George Preda din Valchid, Chirion Sireanu din Biertan, cîte 50 cenți. Ioan Căndea Biertan, 25 cenți. Codrea Șerba Lissa, 1 dol. Stefan Căndea Biertan, 50 cenți. Nicolae Dan. 25 cenți. Tot din comuna Biertan următorii: Ioan Căndea, 25 cenți, Nic. Florea, 50 cenți, Ioan Suciu, 50 cenți, Tonea Grama, 25 cenți. Ioan Grusea și Nicolae Crusea din comuna Ruja, cîte 25 cenți unul. Urmează apoi niște nume streine: Soarnos Partip, 10 cenți, Mihai Gheorgi, 10 cenți, Aparai Trugia, 10 cenți, George Statal, 10 cenți, Efstadios Aososy 10 cenți, Hara Curefios din Wanados 10 cenți. Teodor Anca 10 cenți. Gavrilă Mitracea Valișoara, 15 cenți. Susana Mitracea, 15 cenți. M. Stănescu București, 25 cenți. Ioan Popa Ghirișiu, 10 cenți. George Cordea, 15 cenți. Argentinu Poparad, 25 cenți, ambii din Netotu. Pantilimon Răva din Breaza, 15 cenți. Augustin I. Ganea Pojorta, 10 cenți. Constantin I. Ganea Pojorta, 10 cenți. Vasile Nițu Retisorf, 50 cenți. Teofil Pratu, 25 cenți. Iacob Nițu Retisorf, 50 cenți. Ioan Mihalea diu Cribalma, 50 cenți. Petru Mărginean Cugir, 25 cenți. Susana Frenți Valișoara, 20 cenți. Vasile Barbu Retisorf, 50 cenți. Stefan Comanicu Sighișoara 25 cenți. Toader Preda, 50 cenți. Nicolae Dragoș Sighișoara, 15 cenți. Adam Stanciu, 30 cenți. Cotcă Caplea, 30 cenți. George Petrila Valchid, 1 dolar. Chirion Cucea Valchid, 2 dol. Victor Berteș, Sâmbata-inf., 25 cenți. Suma toată în coroane: 213. — Prin aceasta li-s'a aduc cele mai vii mulțumite tuturor celorlora, cari au grăbit a ajuta maica noastră biserică. Îndosebi laudă i-se cuvine poporeanului George Cucea din Valchid, care a ostenit a colecta aceasta sumă pe sama bisericii. Fraților din America! Vă mulțămim din inimă — încă odată și Vă dorim sănătate și putere la muncă și spor dela Dzeu în toate ale noastre!

Valchid, la 8 Aug. 1910. (815) 1—1

În numele comitetului parochial:

Ioan Preda, Inocențiu Borza,
curator. preot rom.

Mulțămită publică.

Subscrisul neputînd în persoană a mulțămi la toți acei Stimai Domni, familii, conșingeni și cunoscuți, cari cu ocaziunea trecerii la celea eterne a iubitei mele soții Lucreția Corchesiu născută ss. Șulufiu, cari atît în scris cît și verbal au binevoit a-mi alina durerea prin cuvintele mîngăitoare, precum și stimatelor familii Carol Laranai padurar suprem, Lövy Zsiga comerciant și onoratei direcțiunei a institutului de credit „Takarék” din Cămpeni, care în loc de cunună eternă au binevoit a dărul pentru săracii din comună suma de 46 coroane, care sumă după jurnalizare, s'a și împărțit, — și în fine Domnilor preoți fungeți, Petru Simu loco, Ioan Simu Abruș, Nicolae Ungurean Musca, Laurențiu Nicora și Romul Marcu Bistra precum și precum și leclor Longin Corchesiu, rugându-i pe toți a primi din parte-mi și din partea familiei mele mulțămită.

Cămpeni în 9 August 1910.

Obiditul soț și tată

Georgiu M. Corchesiu, primar.

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvinte

Respinge tablete netede, fără presarea asta, că-s falsificate!

Ti-e dragă sănătatea?

Atunci trebuie să știi că vestitele

PURGO-BAYER

sunt singurele tablete ideale și nestricioase

(746) — oțanoșe de mînat. — 10—20

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvinte

Respinge tablete netede, fără presarea asta, că-s falsificate!

COMPACTOR!

Imi iau voe a aduce la cunoștința onor. public, că mi-am așezat și arangeat în **ORĂȘTIE**, Drumul țerii (casele dlui Simion Corvin),

atelierul meu de compactorie

în care execut tot felul de lucrări, ca: broșare, compactare în table tari, simple ori de lux, cu auritură fină; — fac și rame elegante de fotograffii sau de icoane!

Serviciu repede, cinstit și cu prețuri moderate!

0 1-5

PETRU ILIEȘIU,
compactor în Orăștie.

Nr. 1085—1910.

(814) 1—3

Licitațiune.

Să publică, că comuna Strugari (lingă Szászsebes) dă în arindă prin licitațiune publică crișma comunală în 18 Septembrie st. n. a. c. la 10 ore înainte de amiază.

Prețul strigării 852 cor. Vadiu 10%. Oferte în scris să pot face până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte să primesc în cari pe lingă suma hotărâtă e și declarație că oferentul cunoaște condițiunile de licitație; precum și vadiul necesar. Condițiunile mai de aproape să pot vedea ori cînd în oarele oficioase în cancelaria notariului din loc.

Strugari la 21 August 1910.

Primăria comunală:

D. Petrașcu, (L. S.) George Vlad,
notar. primar.

Nr. 1086—1910.

(813) 1—3

Licitațiune.

Să publică, că comuna Strugari (lingă Szászsebes) dă în arindă și prin licitațiune publică moara de făină în 18 Septembrie st. n. a. c. la 9 ore a. m.

Prețul strigării 1002 cor. Vadiu 10%. Oferte în scris să pot face până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte să primesc în cari pe lingă suma hotărâtă e și declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitare, precum și vadiul necesar. Condițiunile mai de aproape să pot vedea ori cînd în oarele oficioase în cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 21 August 1910.

Primăria comunală:

D. Petrașcu, (L. S.) George Vlad,
notar. primar.**„Ardeleana“**

instituit de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștință publică, că „ARDELEANA“ instituit de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării casei, să pot ridica ori-și cînd, și

acordă tot felul de Imprumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7—8%.

Localitățile Filialei „Ardeleana“ în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii „Jiana“ și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Duminică și sărbători — dela 8—12 a. m. 3—5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleana“ este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori-ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910.

(657) 21—30

„Ardeleana“

instituit de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

Cînd veniți la Orăștie

nu uitați a cerceta următoarele

FIRME ROMÂNEȘTI

vrednice de toată încrederea și de tot spriginull

Ion Lazaroiu,

prăvălie de pinză, bumbac, lînării, haine de călușeri, și tot ce e de lipsă țărănilor.
In piață, colțul de jos.

A. G. Muntean,

prăvălie de manufactură, pinzărie, lînărie, toți articli de țesut.
In piață (în fața cafenelei Eisenburger).

A. G. Baci,

prăvălie de pinzării, stofe și năfrămi de păr și de mătăsă, plapome, cufere, strae, covoare (Teppiche).

Mare asortiment în ghete (păpuci) de tot prețul și toată mărimea.

In piața mare.

Simion Corvin jun.

Prăvălie de haine bărbătești și de copii. Pălării și Croitorie!
Drumul țării.

Artemiu R. Brassai,

pielărie la „Ciobanul“, vînzare de opinci, în mare și mic.
In casa hotelului „Coroana“.

Aurel Oprean,

prăvălie de modă, mare asortiment în articole moderne. Prețuri fixe!
In piață, lingă Cafee Eisenburger.

Nicolae Opreșiu,

măestru pantofar
Drumul țării nr. 38
(dela școala română peste drum).

Nr. 984—1910.

(818) 1—2

Publicațiune.

Subscrisa antistie comunală exarindează pe calea lictării crișma comunală a Ceanului-mare (Mező-Nagy-Csán), care stă din: casă de prăvălie, 2 chilii mari pentru beut, chilie pentru oaspeți, 2 chilii, culină, cămară, pivniță și grajd, precum și o grădină în estenziune de 1 jugăr, și cu care e împreunată licența de vînzare nelimitată, ce să va ținea în 19 Septembrie n. 1910 la 10 ore a. m. la casa comunală, pe timp de 3 ani, eventual pe 6 ani. Prețul de strigare 1000 coroane.

Doritorii de a lua în arindă sunt datori a depune la mîna antistiei comunale ca vadiu în bani gata 10% din prețul de strigare.

Condițiunile de licitare să pot vedea în oarele de oficiu la casa comunală.

Mező N.-Csán, 24 August 1910.

Gregoriu Pop,
notar cercual.Ioan Bumb,
primar.**NOUĂ****scărmănătoare de lînă**

în VINEREA.

Să aduce la cunoștința poporului din Vinerea și din comunele vecine, că subscrisul mi-am adus și am întocmit o nouă mașină de scărmănat lînă, care lucrează foarte bine.

Prețul de scărmănat încă îl stătoresc mai ieftin decum îl țineau alți scărmănători până acum, anume cu numai 4 cr. (8 fileri) de kilogram.

Rog dar a fi cercetat cu încredere.

Nicolae Herlea lui Vasile
din Vinerea.

(0) 1—3

Ioan Lăzăroiu,

măestru pantofar, pregătește tot felul de încălțăminte, domnești și țărănești!
Drumul țării nr. 5.

Brutus Brassai,

măestru măsar, depozit de mobile și sicrie (copârșae).
Drumul țării nr. 3.

IOAN ROB,

prăvălie mixtă și de ferărie: platene, sobe, coase, furcoale, oale de fer și de pleu, țiment, beoxin, căruțe și scaune pentru copii mici, pluguri și tot felul de ferărie. Garduri de sîrmă (drot) Băcânie: făină și toți articli de hrană.

Tot felul de făruri și oleiuri.

Piața poliției.

Ioan Vărmăgean,

măestru pantofar. Ghete moderne precum și pentru țărănime. Pentru copii lucru gata! Prețuri moderate!
Str. Berăriei (față de judecătoria).

Antoni Balomiri,

măestru pantofar, ghete după comandă, cel mai bun material! Prețuri moderate! Depozit de ghete (păpuci) gata! Ghete pentru țărani din piele de vix, cu 4 fl. (8 cor.) Ghete de copii dela 2 cor. până la 5 cor. — Jumătăți pentru casă ieftine și frumoase.
Str. Berăriei (față de crișma la „Struguri“)

Ilie Lădăriu,

măestru ferar, potcovitor diplomat, depozit de trăsuri și pluguri, și rotărie.
Drumul țării nr. 50
(dela biserică română peste drum).

De esarindat sau de vindut
din cauză de moarte:

o moșie însemnată în o comună mare din comitatul Hunedoarei.

Hotar necomasat!

Are casă de zid bună de locuit, cu șuri, grajduri și alte edificii economice, grădină de 4 jugăre în jurul ei, cu pomi număroși și finaț. La cîmp 50 jugăre arător și 25 jugăre finaț și pădure.

O moară cu două petri la mijlocul satului și una cu o peatră la un capăt de sat.

Să pot ținea oi, vite și porci în pășune liberă.

Comuna e mare, cu tragere de la mai multe comune.

Loc bun pentru negoț cu bucate!, etc.

Adresa la »Administrația foii«.

(0) 3—3

Căsătorie. Un june Român, în vîrstă de 24 ani avînd avere de vre-o 5000 coroane și prăvălie în o comună aproape cu 10.000 locuitori, cu trecere de 3000 până la 4000 coroane la lună, — dorește căsătorie cu o jună română bine crescută, care să aibă zestre potrivită, cam 3 până la 4000 coroane. Adresa o dă administrația acestei foi.

(800) 3—3

Licitațiune de zidire.

Casa comunală din Căstău, să dă în întreprindere pe cale de licitațiune publică, *Luni în 29 August n.* (Luni după Sîntămărie).

Preliminarul de spese e făcut pe 11.000 coroane. Materialul îl dă comuna.

Licitația să va ținea la casa comunală la orele 8 dimineața.

Licitanții vor depune 5% vadiu.

Condițiile și planul pe larg să văd la cancelaria comunală în orele de oficiu. (810) 1-1

Anunț! Un băiat, sau o fetiță de școală dela 8-12 ani să primesc în *COST* și în curțir cinstit, pe lîngă condițiuni favorabile. Str. Biserica-nouă nr. 9. (811) 1-2

(812) **Doi învățăcei** 1-4 să primesc la subscrisul măestru faur. **Lazar Radu,** măestru faur în Bințița u. p. Orăștie.

Două calfe de păpucar, pentru lucru mestecat, află aplicare imediată în lucrătoarea subscrisului 801 3-3 **Ioan Vărmăgean,** măestru pantofar în Orăștie (Str. Berăriei).

Crîsmă de arîndat! În o comună cu 600 locuitori la drum bun și mult umblat, să caută un loc de arîndat, o crîsmă, bine curățată, are 3 odăi, pivniță, cugna deosebită, cămară, șură, grajd, toate în stare bună. Curte și grădină de 1/4 jugăr, și un loc arător de 1/2 jugăr îndată lîngă grădină. (794) 3-3 Doritorii să se adreseze la Administrația foii, care le dă adresa

O domnișoară 3-3 absolventă a unui *curs de contabilitate* și avînd și praxă de bancă de jumătate de an, — caută aplicare la o bancă sau în comptoirul unei prăvălii. Adresa o dă administrația foii. Scrie și cu mașina!

Anunț! Un tînr român absolvent de IV. clase gimnaziale, care posedă corect limba română și maghiară, caută un post de scriitor la vre-o cancelarie notarială, sau alta. — Doritorii sunt rugați a să adresa la administrația foii „Libertatea“. (817) 1-2

Anunț. O damă absolventă a cursului de contabilitate, care cunoaște în cetit și scris limba română, maghiară și germană, cu scrisoare frumoasă de mână și cu mașina, caută un post de practicantă la o bancă sau birou, eventual la o neguțatorie. A să adresa la administrația acestei foii. 806 2-2

Copii în cost să primesc și sunt bine îngrijiți la: **Ferencz Gergely** în Orăștie (str. Grădinarilor, 7). 0 2-2

Mare surprindere! Ocazie de felul acesta nu mai ai în viață!

600 de obiecte numai cu 4-20 K. 1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrații, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrîni deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într-o casă. — Toate acestea, cu toete că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru **4 cor. 20 fl.** Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa: (802) 1-1

Wiener Central-Versandhaus P. LUST, Krakau nr. 394. N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite

Caut femei! Un slujbaș în slujbă de stat, în vîrstă de 39 ani, avînd și prăvălie, caută o femeie potrivită lui, de 25-32 ani, care să fie pricepută în treburi de negoț (prăvălie), și în economia de casă, grădină, viie și altele. Să aibă și o zestre potrivită.

Pentru caz că nu află femei, — vînd prăvălia și casa, grădina și edificiile ce să țin de ele, cu pășune și pădure de seamă.

Cei-ce să interesează de acest anunț, fie în scopul de căsătorie, fie în scop de cumpărare, să dea adresa la administrația foii, care o va trimite la anunțator. (816) 1-2

Noutate! *Lecithin-Cognacul* e, în urma puterii sale hrănitoare, cognac întăritor de clasa primă. Cognacul lecithin la fînțe rămase napoi cu desvoltarea trupească, la copii ca și la mari, dar mai ales la suferitori de slăbție peste tot, are efect miraculos, căci puterea ce e în scădere, în scurt timp revine, pentru ce medicii îl și recomandă tare. — Loc de vînzare exclusiv pentru Orăștie, la **Ioan Furkovits,** prăvălie mixtă, cu specialități de cognac; în Piski la **Seidner G.,** prăvălie de coloniale și dessert. (784) 4-6

Ofert de căsătorie. Sunt student la polytechnică în anul al III. Membru al unei bune familii românești. Nu-mi lipsesc nici calitățile estetice și caut o domnișoară sau văduvă care să mă ajute la terminarea studiilor tehnice avînd o zestre de 30-50 mii coroane. Oferte serioase provăzute cu fotografii a să trimitte redacției „Libertății“ sub „Ionel 8“. (799) 3-3

Bere ieftină! Cine vrea să aibă bere cu preț ieftin, — să cumpere cu lada dela **George Herlea** din Vinerea, care vinde ori-cui lada de 50 sticle, cu **numai 13 cor.!**, adecă i-să vine glaja de bere cu numai 13 cr. (26 fileri). E bere bună de Steinbruch (Köbánya), prima! (805) 2-3 Toți crășmarii din jurul Vinerii, să cumpere de aci! Celor din jurul Orăștiei, dacă cer, le fac să le vie tot în acel preț la stație în Orăștie.

Mai mult de 500 măsuri de fer și de aramă, în cea mai nouă formă, să află în magazinul meu!

Autenticarea măsurilor.

Am onoarea, a aduce la cunoștința st. public interesat, că toate cumpenele, măsurile de greutate și de cvantitate, precum și cele de lungime, cari cu ocazia examinării oficioase aflîndu-se de grășite s'au respins, le voi îndrepta în fabrica mea pentru un preț bagatel și le voi autentifica, totodată și prin oficiul de autentificare a statului și prin asta on. public va fi scutit de a și mai face de lucru cu acest oficiu și de a mai fi espus legii despre autentificarea măsurilor.

Cînd mi se vor trimite măsuri, rog a mi-se trimite totodată și cvitanța primită dela oficiul de autentificare, ca noua autentificare a măsurilor să se execute gratuit. Cvitanța împreună cu atestatul oficios, că măsurile rele s'au înaintat din nou spre autentificare și s'au găsit de bune, să vor trimite înapoi.

Avizez totodată on. Public, că pot servi din magazinul meu bogat și cu măsuri noi. Așteptînd încrederea st. public rămîn cu deosebită stimă:

TELEFON 204. — Adresa de telegrame: **HESZ VICTOR** prima fabrică de cumpene în partea ardelenesească a Ungariei în **SIBIU (Ngyszeben).**

Izvor solid și cel mai ieftin pentru provederea : cu tot felul de măsuri autentificate din nou :

Comande din afară și reparări să execute îndată. Scîrta de spese și catalogul să trimit gratis și franco.

Pielărie și opincărie românească în Brașov.

Am onoare a aduce la cunoștința comercianților și pantofarilor români din Brașov și jur, cum și din alte ținuturi mai depărtate, că am deschis în **Brașov, Piața Prundului Nr. 17, un mare magazin** de felurite articole de **Pielărie, Opincărie, Tălpărie:** Bocs, Șevro, Brazol, talpă Crupon de bou cu marca Transsylvania, Crupon de bivol, și tot felul de piei și tălpi și unelte și recuzite ce să cer la lucrarea lor!

Opinci vînd cu kilogr. negustorilor dela sate pentru vindere mai departe. Expedez cu posta sau pe tren la gară, cu rambursă.

Opinci pentru căluzeri, excelente!

Negustori și pantofari, cari dau garanță (chezeșie) bună, capătă și pentru plată pe rate de 2-3 luni.

Depărtarea nu hotărăște! Și cei din depărtări cumpărînd dela mine, ies cit să poate de bine.

Cereți informații mai de aproape, cu oferte de prețuril Faceți o comandă de probă și nu vă va părea răul

Cu stimă **IOAN NAVREA,** comerciant de pielărie în Brașov, Piața Prundului 17. (782) 5-10

O CARTE PREȚIOASĂ CU TOTUL GRATIS

și încă franco în curieră închisă, capătă dela noi tot cel-ce ni-o cere! Jerfa asta o aducem, ca omenimea suferitoare să o facem atentă la modul de vîndecare electrică! Mulți bolnavi încă nu știu că: *slăbția generală de nervi, reumatismul, neuralgiile, conturbările nervoase de mistuire, nesomnul, durerea de cap, toate felurile de slăbii și multe boale de femei, să vîndecă minunat prin curentul galvanic (electric).*

Cartea, pe care o trimitem ori-cui

= GRATIS ȘI FRANCO =

în curieră, fără nici un obligămînt pentru primitor, — nu e un catalog de prețuri, ci o conferință științifică ușor de priceput, popular scrisă, de înțeles pentru ori-cine. — Cereți-o dela:

Inst. de ord. medical „**ELECTRO-VITALIZER**“ **Budapesta, Semmelweis u. 4, fêlemel 51.**

Ora de ordinațiune: în zile comune dela 10-1 și dela 3-6, în Duminică și sârbători dela 11-1.

Cupon pentru carte gratis! Tăieți și-l lipiți pe-o corespondență

Inst. medical „Electro-Vitalizer“ Budapest, Semmelweis u. 4, fêlemel 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele ..... Comuna și posta .....